

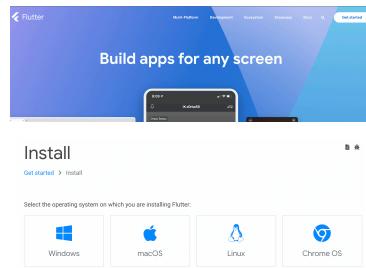
Görsel Programlama

Ortam kurulumu, Multiplatform proje - Debugging - Dart devtools - Dart sentaksi

Emir ÖZTÜRK

Flutter Kurulumu

- flutter.dev
 - Get Started
 - Windows
 - MacOS
 - Linux
 - Chrome OS

Flutter'ın kurulumu için flutter.dev sitesine gidilebilir.

Kullanılacak ortama göre istenilen binary'nin indirilmesi gerekmektedir.

Flutter'ın bir çok işletim sistemi için derlenmiş versiyonları bulunmaktadır.

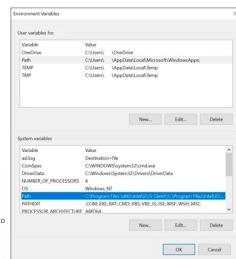
Flutter Kurulumu Windows

- Flutter.zip
- Klasöre açma
- Klasörü Path'e ekleme
- Flutter doctor
- Visual Studio
- Android Studio

Get the Flutter SDK

1. Download the following installation bundle to your computer:

[flutter_windows_3.0.5-stable.zip](#)

Flutter.dev'den indirilen zip dosyası istenilen yere açılır. Sitede verilen örnekte c:\src\flutter altına açılması istense de farklı bir yerde oluşturmak mümkündür.

Flutter.zip'in açıldığı klasör Binary dosyalara erişmek amacıyla path'e eklenmelidir. Windows, Linux ve macOS için bu ekleme işleminin gerçekleştirilmesi gerekse de Linux ve macOS için bir paket yöneticisi kullanılıyorsa bu işlemi paket yöneticisi üstlenecektir.

Path'e ekleme işleminde ana klasörün içerisindeki bin klasörünün kullanılması gerekmektedir.

Bütün işlemler bittiğinde terminal (Windows için terminal, powershell veya cmd)

kullanılarak işlemin doğru yapıldığı kontrol edilebilir. Bunun için terminalde flutter yazıldığına eğer komut bulunamıyorsa ekleme işlemi yapılamamıştır demektir. Flutter doctor ile kurulum için gereken araçların bilgisayarda mevcut olup olmadığı kontrol edilir. Örneğin android ortamına yapılacak bir geliştirmede android studio'ya, iOS tarafında yapılacak bir geliştirme için ise Xcode'a ihtiyaç duyulmaktadır.

Flutter Kurulumu

MacOS

- Flutter.zip ya da brew install flutter
- Flutter.zip indirildiye klasöre açma
- Klasörü Path'e ekleme (export)
- Flutter doctor
- Xcode
- Android Studio

System requirements

To install and run flutter, your development environment must meet these minimum requirements:

- Operating system: macOS
- Disk Space: 2.8 GB (does not include disk space for IDE tools)
- Tools: Flutter uses `git` for installation and upgrade. We recommend installing `Xcode` also. [Install Git separately](#).

Important: If you're installing on an Apple Silicon Mac, you must have the Rosetta 2 runtime installed. You can install this manually by running:

```
$ sudo softwareupdate --install-rosetta --agree-to-license
```

Get the Flutter SDK

1. Download the following installation bundle to get the latest stable release of the Flutter SDK:

Intel	Apple Silicon
Flutter_macos_3.0.5-stable.zip	Flutter_macos_arm64_3.0.5-stable.zip

MacOS ya da Linux dağıtımlarında uygulama kurmak için çeşitli paket yöneticileri kullanılabilir. MacOS için brew kullanılabilir (`brew install flutter`). Brew ile flutter kurulumu yapıldığında ayrıca path'e bir ekleme işlemi yapılmamaktadır. Eğer yine de manuel bir şekilde kurulum yapılmak isteniyorsa `export` komutu ile path'e flutter'in yolu eklenebilir.

Flutter Kurulumu

Linux

- Flutter.zip ya da snap install flutter --classic
- Flutter.zip indirildiye klasöre açma
- Klasörü Path'e ekleme (export)
- Flutter doctor
- Android Studio

Install Flutter using snapd

The easiest way to install Flutter on Linux is by using `sudo snap`. Once you have snapd, you can [install Flutter using the command](#):

```
$ sudo snap install flutter--classic
```

Note: Once the snap is installed, you can use the command:

```
$ flutter sdks-path
```

Install Flutter manually

If you don't have `snapd`, or can't use it, you can install Flutter using the following steps:

Linux'taki kurulum için snap kullanılır. MacOS'te olduğu gibi Linux'ta da snap kullanıldığındá bir export işlemi yapılmamaktadır. Ayrıca yine diğer platformlarda olduğu gibi flutter doctor ile olası eksiklerin görülmesi sağlanabilir.

Vscode

- Editör
- Eklenti kurulumu
 - Flutter
 - Flutter Widget Snippets

Flutter geliştirme için bir çok ortam kullanılabilmektedir (Android studio, IntelliJ Idea, Vscode, vi, vim). Vscode'da bulunan flutter eklentileri geliştirme aşamasında belirli kolaylıklar sağlamaktadır. Ayrıca Widget'ların belirli kalıplarla oluşturulabilmesi için widget snippets eklentisi de kurulabilir.

Yeni Proje Oluşturma

```
• flutter create proje_adi
• Cd proje_adi
  emirozturk@emirozturkMBP-3 Desktop % flutter create proje
  Creating project proje...
  Running "flutter pub get" in proje...
  Wrote 127 files.
  1,694ms
All done!
In order to run your application, type:
  $ cd proje
  $ flutter run
Your application code is in proje/lib/main.dart.
emirozturk@emirozturkMBP-3 Desktop % cd proje
emirozturk@emirozturkMBP-3 proje % flutter run
```

Flutter'da yeni proje oluşturmak için vscode'da ctrl shift p ile “Command Palette” açıldıktan sonra flutter yazıp Create project seçilebilir. Terminalden ise flutter create komutu kullanılarak proje açılabilir. Create komutundan sonra proje adı verilmelidir. Proje adında büyük harf geçmesine izin verilmemektedir. Projenin verilen adında bir klasör oluşturulduğu için proje dosyalarına cd proje_adi ile erişilebilir. Projenin çalıştırılması için ise flutter run kullanılabilir.

Klasör Yapısı

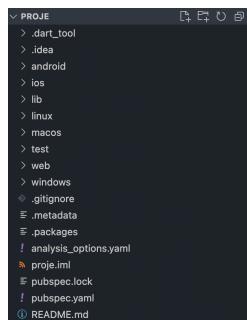
- Platform klasörleri
 - android
 - ios
 - linux
 - macos
 - web
 - windows

Flutter create komutu kullanıldığında derleme yapılacak her ortam için bir klasör oluşturulur. Windows, android, macOS, linux, iOS gibi klasörler otomatik olarak oluşturulan klasörlerdir.

Klasör Yapısı

- Geliştirme klasörleri
 - lib
 - test
- Geliştirme dosyaları
 - pubspec.yaml

Lib içerisinde ise yazdığımız kodlar bulunmaktadır. Bunun dışında paket ve kaynak yönetimi için pubspec.yaml kullanılmaktadır. Ayrıca uygulama testlerinin yazılması için bir test klasörü de oluşturulmaktadır.

İlk Uygulama

```
import 'package:flutter/material.dart';

Run | Debug | Profile
void main() => runApp(const MyApp());

class MyApp extends StatelessWidget {
  const MyApp({Key? key}) : super(key: key);
  @override
  Widget build(BuildContext context) {
    return MaterialApp(
      title: 'Flutter Demo',
      theme: ThemeData(
        primarySwatch: Colors.blue,
      ), // ThemeData
      home: const MyHomePage(title: 'Flutter Demo Home Page'),
    ); // MaterialApp
}
```

Flutter uygulaması oluşturulduğunda bir çok dilde olduğu gibi bir main fonksiyonu ile başlar.

Uygulama çalıştırılırken Stateless ve Stateful olmak üzere iki farklı Widget türü oluşturulabilir. Stateless ve Stateful widget farkı ilerleyen haftalarda açıklanacaktır.

Bir sınıfın main metodunda runApp ile çağrılabilmesi için Widget sınıflarından birini inherit etmesi gerekmektedir.

Stateless bir Widget üzerinde build metodu override edilmeli ve bir Widget döndürülmelidir. Örnekte gösterilen MaterialApp, bir başlığı ve bir gövdesi olan bir yapıyı döndürmektedir.

İlk Uygulama

```
class MyHomePage extends StatefulWidget {
  const MyHomePage({Key? key, required this.title}) : super(key: key);
  final String title;
  State<MyHomePage> createState() => _MyHomePageState();
}

class _MyHomePageState extends State<MyHomePage> {
  int _counter = 0;
  void _incrementCounter() { setState(() { _counter++;});}
  @override
  Widget build(BuildContext context) {
    return Scaffold(
      appBar: AppBar(
        title: Text(widget.title),
      ),
      body: Center(
        child: Column(
          mainAxisAlignment: MainAxisAlignment.center,
          children: <Widget>[
            const Text('You have pushed the button this many times:'),
            Text(_counter.toString(), style: Theme.of(context).textTheme.headline4),
          ],
        ),
      ),
      floatingActionButton: FloatingActionButton(
        onPressed: _incrementCounter,
        child: const Icon(Icons.add),
      ),
    );
  }
}
```

Stateful bir widget tanımlandığında bu widget'ın createState metodunun override edilmesi gerekmektedir. Bu durumda bu metodun döndüreceği “State” in de ayrıca bir sınıf olarak yazılması gereklidir. Bir sınıfı state olarak tanımlamak için State sınıfından extend etmek gerekmektedir. State sınıfı generic olup StatefulWidget olan sınıf türünde tanımlanmalıdır. Build metodu stateless widget ile aynıdır. Widget döndürülür ve context alınır. Bunun dışında state değişimleri için setState() metodu kullanılmaktadır.

Farklı Ortamlarda Çalışma

- Native
- Web
- Emulator

Derleme esnasında farklı ortamlara erişebilmek amacıyla vscode üzerinde sağ alttan platform seçimi yapılmaktadır. Bu seçim yapıılırken mevcut emülatörler, bağlı cihazlar veya kurulumu yapılan ortamların desteklediği platformlar listelenir.

Debugging

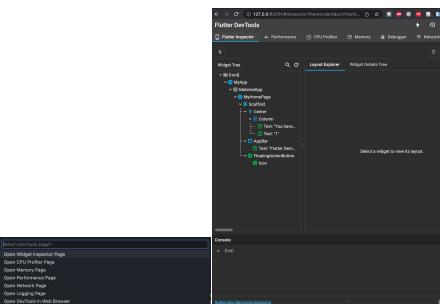
- Print debugging
- Breakpoint
- Çalışma anında durma
- Mevcut değişkenleri inceleme

```
17 }
18 class MyHomePage extends StatefulWidget {
19   const MyHomePage({Key? key, required this.title}) : super(key: key);
20   final String title;
21   State<MyHomePage> createState() => _MyHomePageState();
22 }
23 class _MyHomePageState extends State<MyHomePage> {
24   int _counter = 0;
25   void _incrementCounter() { setState(() { _counter++;});}
26   @override
27   Widget build(BuildContext context) {
28     return Scaffold(
```

Debugging için en basit olan yöntem belirli çıktıları konsola log olarak düşmektir. Bunun dışında diğer ide veya editörlerde olduğu gibi flutter'da breakpointler ile debugging işleminin gerçekleştirilebilmesi mümkündür. İşlemler tetiklendiğinde çalışma durdurulmakta ve o anki değişkenlerin durumları incelenebilmektedir.

Flutter Devtools

- Widget tree
- Performans
- Cpu
- Bellek
- Debugging
- Ağ
- Loglama
- Uygulama boyutu

Devtools kullanılarak belirli açılardan uygulama performansı ölçülebilmektedir. Oluşturulan widget'ların hiyerarşik yapısı bir ağaç olarak listelenebilir, cpu, bellek, çalışma zamanı, ağda harcanan zaman gibi etmenler devtools ile takip edilebilmektedir. Ayrıca uygulamanın boyutunun küçültülmesi istendiğinde de devtoolstan kaynak kontrolü yapılabilmektedir.

Dart Senteksi Değişkenler

- var
 - int, String...
- final
- enum
- Nullable
 - ?

Değişken tanımı için diğer dillerde olduğu gibi değişkenin türü belirtilebilmektedir. Bunun yerine değişkenin türü atama işleminden dolayı çözülebileceğinden var kullanmak da mümkündür. Strictly typed dillerden farklı olarak var değişkenlerin aynı satırda atanması zorunluluğu bulunmamaktadır. Eğer bir değişkenin değiştirilmesi gerekmiyor ve ilk atama sonrası değişmiyorsa var yerine final kullanılabilir.

Dart diğer dillerde olduğu gibi enum'ları desteklemektedir. Enum'lar verilen sayısal değerler için bir etiket olarak kullanılabilmektedir.

Ayrıca Dart dilinde değişkenler ? Karakteri ile nullable olarak tanımlanabilirler. Primitif değişkenler null olmayıp ilk tanımlamada bir değer verilmezse varsayılan değerleri alırlar. Nullable tanımlanan değişkenler ise null olabilir ve değer ataması sonradan yapılabilir.

Dart Sentaksi

Koşullar, Switch, Döngüler

- C sentaksi ile aynı (if, switch, for)
- Foreach döngüsü bulunuyor
 - for(var d in değişkenler)print(d);

Koşul, switch ve döngü için sentaks c sentaksi ile aynı şekilde kullanılabilmektedir. Bunun dışında iteratif objelerin üzerinde kullanılabilmesi amacı ile diğer dillerdeki foreach döngüsüne benzer bir döngü de bulunmaktadır. Foreach yerine yine for anahtar kelimesi ile tanımlama yapılmaktadır ve for(var değişken in liste) sentaksi ile kullanılabilmektedir.

Dart Sentaksi

Fonksiyonlar

- C sentaksi ile aynı
- Anonim fonksiyonlar
 - Bulundukları yerde tanımlanabilir
 - Tek satırda () =>
 - Çok satırda () {}
- Fonksiyonlar parametre olarak aktarılabilir
 - Widgetlar arası aktarımında ihtiyaç duyulmakta

Fonksiyon tanımı da aynı şekilde c sentaksındaki gibidir. Bunun dışında anonim fonksiyonlar tanımlanabilmektedir. Bu fonksiyonlar tek satırlı ise parametre alımı ve işlem için (param)=>işlem; şeklinde tanımanabilecegi gibi birden fazla satırдан oluşuyorsa da (param){işlem1;işlem2;...} şeklinde kullanılabilmektedir. Fonksiyonlar bir parametre olarak başka fonksiyonlara da verilebilmektedir. Bu özellik bir çok farklı alanda kullanılabilmekle beraber (örneğin sıralama algoritmasının değerlere fonksiyon olarak verilmesi) ön yüz için birden fazla pencereye sahip olan uygulamalarda bir pencerenin sahip olduğu bir değerin değiştirilmesi için bir fonksiyonun başka pencerede tetiklenmesi gerektiğinde o fonksiyonun parametre olarak ilk pencereye aktarılması gibi durumlarda kullanılmışmaktadır.

Dart Sentaksı

Sınıflar

- C# ve Java sentaksı ile aynı
- Alanların private yapılması için alt tire (_)
- Yapıçı, getter ve setter için özel sentaks

Sınıf tanımı için class anahtar kelimesi ile tanımlama yapılmaktadır. Alanların private yapılması için değişkenlerin _ ile başlaması gerekmektedir. Herhangi bir kalıtım işleminde extends kelimesi kullanılır. Yapıçı tanımında klasik değişken ataması yapılabileceği gibi bazı özel yazım stilleri de bulunmaktadır.

Dart Sentaksı

Yapıcı

- Java veya C# stili kullanılabilir.
- İsimlendirilmiş argümanlar kullanılabilir
 - {}
- İsimlendirilmiş argümanlar zorunlu istenebilir
 - Required
- İsimlendirilmiş argümanlar sonda olmalıdır.
 - (Argüman,{argüman})

Yapıcının gövdesiz bir şekilde yazılması ve parametre alımı esnasında this anahtar kelimesi ile private değişkenlere atanması mümkündür. Ayrıca yapıçıda isimli değişkenler için {} karakterleri arasında tanımlama yapılmaktadır. Bu tarz isimli tanımlamalar zorunlu tanımlamaların sonunda yapılmalıdır. Tüm parametreler isimlendirilmiş yapılsa seçimlik olarak atanabileceği için argümanlara zorunlu ise required parametresi eklenmelidir.

Dart Sentaksı

Yapıcı

- Argüman ismi farklı verileceğse yapıçı sonrasında : ile eşitleme
 - (Argüman, argüman):_degisken = Argüman,_degisken2 = argüman
- İsimlendirilmiş yapıçı kullanılabilir
 - SınıfAdı.metotAdı():atamalar
- Başka bir yapıcının çağırılması
 - SınıfAdı.metotAdı():this(parametreler)
- Factory metodları
 - Statik nesneleri döndürmek için
 - factory SınıfAdı()

Argümanın ismi değişken isminden farklı ise parametre olarak alınan argüman : karakterinden sonra atanabilir.

Aynı sentaks isimli yapıcılar için kullanılabilir.

SınıfAdı.istenilenMetotAdı():atamalar şeklinde isimli yapıçı kullanmak mümkündür.

Başka bir yapıçı ya da temel yapıçı çağrılacaksa yine :'den sonra this ile çağrıma işlemi gerçekleştirilebilir.

Factory metodları için özel bir sentaks da bulunmaktadır. Bunun için factory SınıfAdı(){} verildikten sonra bir nesne örneği parantezler içerisinde

verilebilmektedir.

Dart Sentaksı

Getter - Setter

- Getter
 - Dönüş türü get ÖzellikAdı => _özellikAdı
 - int _degisken;
 - int get Degisken => _degisken;
- Setter
 - set ÖzellikAdı(AtamaTürü value) => _degisken = value

Getter ve setter için özel sentaks kullanılabilmektedir. Bunun için get yazdıktan sonra getter ismi => döndürülecek özel değer şeklinde bir yazım kullanılabilir. Setter için ise set setter ismi(atama türü value) => private değer = value şeklinde bir yazım yapılabilir.

Dart Sentaksı

Diğer Özellikler

- Operatör aşırı yükleme
- Kopya alıcı fonksiyon
- Kalıtım
- Soyut sınıflar
 - Extends
- Arayüzler (abstract class)
 - Implements
- Jenerikler ve Koleksiyonlar

Ayrıca Dart üzerinde operatör aşırı yükleme ve kopya alıcı fonksiyon desteği de bulunmaktadır. Kalıtım desteği bulunmakta, arayüzler için ise soyut sınıflar implements kelimesi ile kullanılmaktadır. Ayrıca yine diğer dillerde olduğu gibi jenerik ve koleksiyon desteği de bulunmaktadır.